„Kaj je tukaj?“ zavpije Veselič na vojake in pomigne svojim hlapcem, da so vojake obstopili.

Zveličana

HILDEGARDA

dvakrat po nedolžnem v smrt obsojena cesarica.

Sveta povest, vnovič prepisana in natisnjena v pouk in zabavo slovenskemu ljudstvu.

Četrti natis.

V Ljubljani, 1908.

Založil in prodaja Janez Giontini.

Natisnila „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani.

Hildegarda prvič obsojena.

V starih časih, pred več ko tisoč leti, bili so najmogočnejši vladarji na svetu rimski cesarji. Ti so vladali vse francoske, nemške in laške dežele. Najslavnejši in najimenitnejši med temi cesarji je bil Karol Veliki, kateri je slovel tako po svojih slavnih zmagah, kakor tudi po svoji modrosti in pobožnosti. Pa kakor ima vsak človek svoje napake, tako tudi slavni cesar Karol ni bil brez njih. Njegova največja napaka bila je ta, da se je hitro ujezil in v svoji jezi je potem krivično ravnal, kar sicer pri treznem prevdarku ni bila njegova navada.

Tako je po krivici preganjal tudi svojo pobožno ženo, Hildegardo cesarico, kakor bomo slišali iz naslednje resnične povesti, ki opisuje življenje in trpljenje svete Hildegarde.

Hildegarda je bila hči švabskega vojvoda. Sedanje virtemberško kraljestvo in pa kos bavarske dežele bilo je nekdaj združeno v eno vojvodino, ki se je Švabska imenovala; zato Ogri in Srbi še zdaj Nemce imenujejo Švabe.

Vojvoda švabski je bil sicer nemško-rimskemu cesarju podložen, vendar je imel svoje vojake in svoje pravice, kakor bi bil sam svoj gospodar; le ob času vojske je moral cesarju na pomoč priti, sicer bi ga bil cesar odstavil. Oče Hildegardin je bil toraj švabski vojvoda Hildebrand. Njena mati Regarda pa je bila iz sloveče bavarske hiše. Mlada princezinja Hildegarda je bila že od svoje mladosti tako lepa in pobožna, da je njen sloves kmalo šel po vseh deželah in prišel tudi do ušes mogočnega cesarja Karola. Ker je cesar toliko lepega slišal o Hildegardi, kako je krasne postave in milega obličja, kako je dobrega srca nasproti ubogim, kako je pametna in spodobna v besedah in kako krotka in ponižna v družbi, sklenil je, da se hoče z njo poročiti in jo na cesarski prestol povzdigniti. To se je tudi zgodilo in ženitovanje se je obhajalo z veliko slovesnostjo. Toda Hildegarda ni hrepenela po posvetni časti, po veselicah in po hrupu razkošnega življenja med bogataši in velikaši cesarskega dvora. Kolikor je bilo le mogoče, izogibala se je veselic in visokih gostov, ter je rajši obiskovala revne bolnike, tolažila nesrečne in podpirala siromake, sirote in vdove. Akoravno je bila rimska cesarica, toraj v časti presegala vse ženske tistega časa, vendar se ni sramovala, stopiti v siromašne bajte, ubožcem pomagati in otroke revnih ljudi

pri sv. krstu držati. Bila je z eno besedo prava mati bolnikov, vdov in sirot. — Pa le prerado se primeri, da kolikor boljši in pobožnejši je človek, toliko bolj ga sovraži svet; kakor je že Kristus svojim aposteljnom rekel: „Ako bi vi posveten nauk učili, potem bi svet to svoje (namreč vas in vaš nauk) ljubil; ker pa moj nauk ni iz tega (hudobnega) sveta (ampak strasti človeške natore kroti in k premagovanju samega sebe sili), zato vas bo svet sovražil.“

To je morala skusiti tudi blaga Hildegarda, ker je toliko prestala zavolj svoje stanovitnosti, v čednosti in zvestobi do Boga.

Vzdignila se je namreč vojska. Divji Saksonci na Nemškem niso hoteli sprejeti Kristusove vere, niti cesarja Karola pripoznati za svojega gospodarja. Spuntali so se zoper cesarja in rekli, da jim je ljubša stara svoboda in stara poganska vera, kakor pa nova krščanska vera in tuje šege iz Laškega in Francoskega. Cesar Karol se je toraj z močno vojsko odpravil v Saksonijo, da bi puntarje ukrotil in sebi podvrgel. Pri svojem odhodu je cesar oskrbništvo svojega dvora izročil svojemu polbratu Talandu. Posebno mu je v varstvo izročil svojo ženo, mlado cesarico Hildegardo, naj pazi, da bi se jej kaj žalega ne primerilo. Na to se cesar poslovi od svoje ljubljene in žalujoče žene ter odrine z vojaki na mejo.

Nekaj časa se je cesarjev polbrat Taland pametno obnašal, lepo skrbel za pohištvo in posle ter stregel cesarici po svoji dolžnosti zvesto. Kmalo pa mu satan nesramne želje do nje v srcu obudi. Prazno pohajkanje, razkošno življenje in lepota cesarice, to vse vkup je pomagalo, da se je ta strupena cvetlica nečiste ljubezni v njegovem srcu zalegla in kali pognala. Vendar se je iz prvega bal, cesarici kaj tacega razodeti. Toda hudobna strast je v njem dan na dan naraščala, tembolj, ker se ni imel nobenega bati razun cesarja, tega pa ni bilo doma in ga tudi ni bilo še kmalo pričakovati, ker so poslanci iz vojske pravili, da bo še dolgo trpelo, prej ko se puntarji ukroté. Taland je proti cesarici vsak dan bolj predrzen postajal ter jej svoje želje razodeval z različnimi znamenji. Ona pa se je delala, kakor bi nič od tega ne videla. Poslednjič jej nesramnež naravnost pové, kaj hoče. Cesarica nad tem vsa razžaljena in razkačena ga ostro ošteje ter mu zanaprej prepove vsako podobno besedo.

Nekaj časa je bil Taland zdaj bolj pameten, ne da bi se bil poboljšal, ampak ker ga je oplašila cesaričina resnost in ostrost.

Pa kmalo je pozabil na svarilo iz ženskih ust, ter mislil le na njeno slabost in na svojo strast. Zalezoval je cesarico, kakor plaho srno, jej nastavljal pasti in s priliznjeno besedo vanjo

silil. Hildegarda ga je večkrat pokarala in mu celo zažugala, da bo vse cesarju povedala, kadar se iz vojske vrne. Taland pa le ni dal miru, in ker je videl, da ženska nima druzega orožja, ko svoj jezik, in da ga s tem orožjem ne more toliko raniti, da bi ga bolelo skoz njegovo debelo, nesramno kožo, postal je tako nadležen in predrzen, da je zamogla Hildergarda le še s pomočjo svojih zvestih družic svojo čast in poštenje braniti, ter da si sama nikamor ni upala več stopiti. Taland pa je zdaj začel svojo jezo spuščati na uboge služabnice in jih eno za drugo iz službe poditi, kar mu cesarica kot hišnemu oskrbniku ni mogla braniti.

Ko je Hildegarda spoznala, da jo hoče predrzni zapeljivec vse pomoči oropati in potem siloma svoj namen izpeljati, postala je silno žalostna in mislila sem in tje, kako bi se take grdobije ubranila. Slednjič jej pade dobra misel na um. Prikazala je Talandu prijazen obraz, na videz privolila v njegovo željo in mu velela, naj jo čaka v neki določeni sobi. Taland gre ves vesel v nastavljeno past, cesarica pa pride in vrata za njim zaklene, tako da je bil vjet. Hildegarda ga je bila speljala v eno skrito sobo v zapuščenem kotu gradu, ki je nekdaj služila kot ječa. Zato so bila še zdaj vrata železna, edino okno pa z železno mrežo prepreženo, tako da tiček ni mogel nikamor ubežati.

Tudi na pomagajklicanje mu nič ni koristilo, ker je bilo v soseski tik tiste sobe še mnogo drugih ječ, kjer so jetniki celi dan tulili in pravili kako so nedolžni, pa jih nobeden ni hodil poslušat, kaj pravijo. Le v stranskem zidu tiste sobe bila je narejena luknja, skozi katero se je vsakemu jetniku kruh in voda noter porinila. Skozi tisto špranjo je cesarica Talandu zaupila: Tukaj notri mi ostanete ob suhem kruhu in vodi, dokler se ne zmodrujete in poboljšate. Druge pomoči nimam, da se vaših nesramnih napadov ubranim.“

Pri tem je tudi ostalo. Taland je bil zaprt in si ni mogel pomagati. Le hrano mu je cesarica nekoliko zboljšala, tako da je vsaj enkrat na dan nekaj gorkega dobil.

Čez toliko sramoto ves srdit, bi bil Taland skoraj obnorel. Vedno je mislil in tuhtal, kako bi se nad cesarico znosil. Pa vsako maščevanje mu je bilo nemogoče, dokler je v tej kletki čepeti moral. Več od jeze kakor od slabega življenja je kmalo tako shujšal, da ni bil več poznati. Cesarica pa ga ni hotela prej izpustiti, ko o prihodu svojega moža, ker je vedela, da se ni nič poboljšal, temveč da bo toliko huje razsajal, kadar bo prost; toraj so ostale vse njegove prošnje brez uspeha.

Hildegarda pa je med tem hišno oskrbništvo drugim služabnikom izročila, ter je mirno

s svojimi družicami Bogu služila, zlasti pa se češčenju in službi Matere Božje darovala, katero je že iz zgodne mladosti goreče častila.

Cesar Karol je med tem svoje sovražnike premagal in se vračal v svoje glavno mesto nazaj. Ko se to cesarici sporoči, bila je vsa vesela; hotela je svojega gospoda kot junaškega premagovalca slovesno sprejeti, zatorej je ukazala, naj se vse ulice po mestu lepo ozaljšajo, mestnim prebivalcem pa je zapovedala, naj cesarja s spodobno častjo sprejmejo. Da bi bilo to veselje popolno za vse, izpustila je tudi Talanda iz ječe in mu izročila te besede: „Ljubi svak! Ker za gotovo vem, da cesar, moj gospod, v kratkem nazaj pride iz vojske, zato tudi vas oprostim, da se na njegov prihod pripravite in mu naproti greste. Kar se je ta čas med nama godilo, naj ostane zamolčano in skrito; tudi jaz tega ne bom razkrivala cesarju, da bo vse bolj gladko šlo. Zato vam vse odpustim in pozabim.“

Taland jej v svoji srditosti nobene besede ne odgovori ampak gre v slabi obleki in ves zanemarjen cesarju naproti. Ko cesarja sreča, pozdravi ga s pohlinjeno prijaznim obrazom in se dela prav žalostnega in potrtega. Cesar se ustraši nad slabo opravo in bledim obrazom svojega brata ter ga vpraša, kaj to pomeni, da je tako shujšal. Taland jame zdihovati in z rokami

mahati kakor obupen človek, pa nič ne reče. Cesar si druzega misliti ne more, ko da se je bratu med tem časom kaka nesreča zgodila, zato jame pozvedovati in izpraševati Talanda.

Na to reče zviti hudobnež: „Svetli cesar, tukaj me vidite, kako sem ves obnemogel in pobit. In to ni čudo, da mi je lepa rudečica iz lica zbežala in da sem ves premedljen: saj je še dosti da sem pri življenji ostal. — Vi ste mi pri svojem odhodu oskrbništvo dvora milostno izročili, in jaz mislim, da sem storil svojo dolžnost. Za svoj trud in svojo zvestobo pa nisem druge hvale prejel, ko da sem bil od oskrbništva odstavljen, v ječo vržen in tako hudo držan, da bi bil od lakote kmalo poginil. To me je tem bolj peklo, ker sem popolnoma nedolžen. Ako bi se bil s čim zagrešil, potem bi bil ložej trpel, ker bi si bil mislil, da mi Bog tukaj trpljenje in sramoto pošilja po zasluženji, da se spokorim in se večnega trpljenja obvarujem. Tako pa sem moral čisto po nedolžnem trpeti samo za to, da je en drug toliko ložej in nesramneje grešiti zamogel.

Malopridni Taland je znal tako priliznjeno in zvito lagati, da mu je moral vsak človek verjeti. Cesar ga le dolgo posluša in ves nejevoljen že hoče pri tej priči zvedeti, kdo da mu je toliko krivice storil. Ker se pa Taland le hlini, kakor bi se bal povedati, vpraša ga cesar

ostro: „Kdo je tisti nesrečnež, ki se je predrznil, zoper moje povelje s teboj tako ravnati?“ Hudobni malopridnež zdihne, kakor bi bil pol sveta vzdignil, ter pravi: „Bojim in sramujem se, tistega povedati, ki je z mano tako krivično ravnal; in če bi ga prav povedal, saj bi mi ne verjeli!“ Nato umolkne, in cesar se grozno prestraši. Ker je pa vedno še odgovor imeti hotel, reče nesramni lažnik: „Kdo drugi bi mi bil sicer tako krivico storil, kakor ravno cesarica! Ta, ta je izvirek vsega zla in sramota vse cesarske hiše. Ne le z veliko drugimi nesramneži se je pečala, ampak še celo po meni se je z nesramnim očesom ozirala in me v grdo pregreho zapeljati hotela. Ker pa v to nikakor privoliti nisem hotel, temveč jo ostro posvaril, maščevala se je nad mano s tem, da me je zvijačno v ječo vtaknila, kjer sem do danes v največjem pomanjkanji zgolj ob suhem kruhu in vodi zdihovati moral. Ko me je danes izpustila, prosila me je prav lepo, da naj vam nič od tega ne povem, kar se je med tem časom zgodilo; rekla je še na to, da bo tudi ona molčala.

Cesarja ta nepričakovana novica tako presune, da bi bil kmalo v omedlevico padel. Njegovi služabniki ga tolažijo, kakor vedo in znajo. Ko se nekoliko bolj zavé, povzdigne oči v nebo proti Materi Božji in zdihne jokaje: „O premila devica Marija! Tebi sem bil pri svojem odhodu

izročil in priporočil svojo soprogo; kako si mogla vendar dopustiti, da je tako globoko padla?"

Na to reče svojemu polbratu: „Ljubi brat, kar mi pripoveduješ, se mi tako čudno zdi, da skoraj verjeti ne morem, ker mi je dobro znano, kako pobožna da je cesarica in kako goreča častilka Matere Božje." Hudobni mož pa odgovori: „Ali nisem rekel, da mi noben človek verjel ne bo? Vendar, če meni ne verjamete, verjemite vsaj mojemu vpadlemu licu in moji revni opravi. Saj bodo vendar še drugi lahko spričali, da sem bil zaprt; in kdo drugi na cesarskem dvoru se bo predrznil, cesarjevega brata zapreti, če ne sama cesarica?"

Cesar s tolikim spričevanjem omoten, mora lažnjivemu jeziku verjeti, kolikor tudi se tega brani njegovo srce. Nato vpraša vse okoli stoječe, kaj da mu je v tej dvomljivi reči storiti? Nekateri mu svetujejo, da bi najboljše bilo cesarico od sebe spoditi, ker bi bila prevelika sramota za celo rimsko cesarstvo, ako bi cesar s prešestnico v zakonu živel. Hudobni brat pa prosi in sili, da nič drugače ne kaže, kakor da mora cesarica umorjena biti, in da se naj potem cesar z drugo poroči. Celi večer je ostal pri cesarju in mu toliko časa prigovarjal s svojim hudobnim jezikom, da je cesar slednjič v smrt cesarice privoliti moral.

Drugo jutro pride cesarica s svojimi družicami vsa v praznično napravljena ter gre cesarju z veseljem naproti in ga hoče objeti. Cesar pa jo vdari ves srdit s pestjo v obraz in reče: „Nesramna prešestnica, kako se li moreš predrzniti, da stopiš pred moje obličje?" Tega se cesarica močno prestraši, pade pred cesarja na kolena in ga za Božjo voljo prosi, naj bi od nje nikar kaj tacega ne mislil, ker je nedolžna in gotovo po krivem obdolžena. Tudi cesaričine družice so k cesarju stopile in s povzdignjenimi rokami za svojo gospo prosile ter njeno nedolžnost pričale. — Cesar pa jih še poslušati ni hotel, ampak rekel svojemu polbratu Talandu, naj prešestnico proč tira in v kakšen gozd žene, tam pa naj jej pusti glavo odsekati. Cesarica ga pri živem Bogu zaroti in zagotavlja, da je nedolžna, ter prosi le toliko odloga, da bi svojo nedolžnost skazati zamogla; pa vse prošnje so bile zastonj. Na povelje trdosrčnega Talanda jo zgrabi nek srdit vojak in jo vleče brez usmiljenja proč. Po nasvetu hudobnega Talanda je cesar več vojakom zapovedal, da morajo cesarico v bližen gozd peljati in jo tam ob glavo djati, njeno truplo pa kar tam zakopati; drugim ljudem pa je bilo prepovedano, cesarico spremljati na ti žalostni poti.

Vojaki se Hildegarde usmilijo.

Vojaki so cesarico brez milosti v gozd vlekli. Trgali so z nje žlahtne kamne in bisere in kar

je imela še dragocenega na sebi. Ko pridejo do samotnega kraja v gozdu, hoteli so jo umoriti. Hildegarda pa jih jame z vročimi solzami in prisrčnimi besedami prositi, da bi jej prizanesli, ter govori: „Preljubi moji služabniki, imejte usmiljenje s svojo revno cesarico in nikar ne oskrunite svojih rok z mojo krvjo. Bog in moja vest sta priča, da sem čisto nedolžna. Vi sami morate pripoznati, da niste nikoli nič nespodobnega nad menoj videli ali slišali. Ako me tedaj po nedolžnem umorite, bo moja kri v nebo vpila in po maščevanji klicala in prokletstvo bo prišlo nad vas in vaše otroke. Če mi pa prizanesete, vam ne bo le Bog odpustil, ampak tudi jaz in vsa moja rodovina vam bo hvaležna. Zakaj akoravno je zdaj cesar na mene silno jezen, ker me drugi pred njim obrekujejo, prišel bo vendar le dan, da bo resnica vsem očitna in moja nedolžnost spričana. Kadar bom pa v svojo čast nazaj postavljena, takrat se bom vas spomnila ter vam in vašim otrokom to dobroto obilno povrnila.“

Hildegarda je vojakom toliko na srce govorila, da so jej prizanesli, pa le s to pogodbo, da jim je obljubila, da ne bo od sebe nobenega poročila na cesarski dvor poslala, dokler se s cesarjem popolnoma ne sprijazni. To jim ona za gotovo obljubi in se loči od vojakov. Svojo drago obleko jim je rada prepustila, ker se v

njej tako ni smela več prikazati, da bi jo kdo ne spoznal.

Vojaki tedaj pusté cesarico v divjem gozdu, sami pa se vrnejo na cesarski dvor ter Talandu sporoče, da so njegovo povelje zvršili in cesarico umorili. V spričevanje mu pokažejo njene bisere in njeno obleko. Hudobnež, s tem popolnoma zadovoljen, se v srcu veseli, da se mu je maščevanje nad Hildegardo tako dobro poneslo.

Pobožna Hildegarda pa, ko je čisto sama v sredi črnega gozda, pade na kolena ter moli z veliko iskrenostjo in gorečnostjo: „O neskončno pravični Bog! kako si vendar mogel pripustiti, da sem tako po krivem zatožena in pred vsem svetom v toliko sramoto postavljena? Zato, da nisem tebe razžalila in zakonske zvestobe oskrunila, postavila sem se hudobnežu nasproti, in Ti me zavoljo tega v največjo sramoto in v hudo nevarnost življenja priti pustiš! Koliko pregrešnega govorjenja bo zdaj po vsem rimskem cesarstvu! Kaj bodo moji žlahtniki, moji prijatelji k temu rekli? — O Bog, kako trdo me tepeš! Kako hudo sem te pač razžaliti mogla, da me tako pred vsem svetom osramotiš! — Kaj hočem zdaj početi? Kam se obrniti? Kam se skriti, da me brezvestni Taland ne zasledi? O jaz nesrečna Hildegarda! Joj meni, gorjé meni ubogi siroti!“

Pri teh besedah se revne cesarice tolika žalost loti, da ne more nič več dalje govoriti; skoro da omedli in povezne svojo žalostno glavo v mehko travo, katero z vročimi solzami namaka. Tako nekaj časa skoro obupna leži. Mili Bog pa se je usmili in jej pošlje žarek nebeške tolažbe v srce. Navda jo z novo močjo ter jej v spomin pokliče britko trpljenje našega gospoda Jezusa Krista. Hildegarda se zamisli na grozne muke Jezusa na križu, ki je toliko trpel po nedolžnem; njemu daruje svoje srce in svojo nesrečo ter ga milo prosi za dar potrpežljivosti in stanovitnosti.

Hildegarda beži k svojemu žlahtniku.

Hildegarda je imela med drugimi zvestimi prijatelji tudi enega žlahtnika, ki je bil cesarjev namestnik v nekem bližnjem mestu, toraj imenitna glava. K temu je mislila bežati in z njegovo pomočjo pri cesarju svojo nedolžnost skazati.

Preden se pa na pot poda, premišljuje še nekaj časa tukaj v samoti prečudne božje sodbe, po katerih On ne le grešnike, ampak pogosto tudi pravične z ostrimi šibami obiskuje. Kakor je sploh navada, da se solí zdravo meso, ne pa sprideno, katerega ni treba več varovati, tako tudi Bog pobožne in pravične s soljo nadlog in

težav zavaruje, da se ne spridijo v tolikerih pozemskih skušnjavah, ampak vedno zdravi in pošteni ostanejo. Zatoraj potrpi, kristjan, ako te Bog z nadlogami obiskuje, to se godi le v tvojo korist, da se v dobrem utrdiš.

Zares je moral Bog s svojo služabnico Hildegardo nekaj posebnega nameravati, ker jo je vnovič v veliko nevarnost življenja in v najhujše pomanjkanje priti pustil.

Uboga Hildegarda se podá v svoji slabi obleki k zgoraj omenjenému deželnemu glavarju, svojemu žlahtniku in prijatelju. Ko tje pride, je niso več spoznali, ker ni imela nič dragocenosti na sebi, ki je sicer cesarice nosijo. Ona prosi poglavarja, da ima z njim nekaj posebnega govoriti in da bi jo on na samem sprejeti in poslušati hotel. Njeni želji se ustreže, in ko je s poglavarjem in njegovo ženo sama, jame tako milo jokati, da več časa besedice spregovoriti ne more. Medtem sta jo oba bolj natanko pogledala ter jo spoznala, da je cesarica sama. Vsa prestrašena zakličeta: „Vaše veličanstvo, svetla cesarica! Kako za božjo voljo v taki obleki sem pridete?“ Cesarica pa vsa solzna odgovori: „Oh, jaz nesrečna sirota! Kako ojstro me Bog obiskuje! V veliko sramoto in revščino sem jaz uboga grešnica prišla! V tem času, ko je bil cesar v vojski, hotel me je brezbožni Taland v greh zapeljati; ker se mu pa nisem udala, ampak

ga posvarila in kaznovala za to predrznost, me je pri cesarju po krivem zatožil, kakor da bi bila nesramno in nepošteno živela. Brez daljnega preiskovanja mu je cesar vse verjel, mene pa še poslušati ni hotel. Obsodil me je na smrt in izročil me rabeljnom. Pa vojaki so se me usmilili in me izpustili; in tako sem pribežala k vam, v nadeji, da najdem pri vas vsigdar varno zavetje pred svojimi preganjalci."

Deželni glavar se zelo zavzame nad tem poročilom. Z veseljem ponudi cesarici vsako pomoč in postrežbo in pravi, da si šteje v čast in dolžnost biti poslužen tako blagej gospej. Hildegarda pa reče: „Nič druzega ne želim, ko da me vaša gospa za postrežnico ali deklo vzame in z menoj toliko časa potrpi, dokler ne bo moja reč pred cesarjem poravnana po mojih prijateljih." Deželni glavar ugovarja: „Ne spodobilo bi se vam in nam, da bi vas kot postrežnico imeli; temveč po vašem stanu vas hočemo spoštovati kot svojo gospo in cesarico ter vam streči, kolikor bo v naši moči." Cesarica pa na to odgovori: „To nikakor ne sme biti, ker le v ponižnem stanu krščenice zamorem se skriti pred svojimi zasledovalci. V svilnatih oblačilih obračala bi pozornost na sebe in hudobni Taland bi za mene zvedel ter me gotovo pokončal. Za ubogo dekle se pa nihče ne zmeni, tako bolj skrita ostanem." Tem besedam se ni dalo nič ugovarjati. Hildegarda se je preoblekla kot revna krščenica in delala kakor vse druge dekle. Še drugim služabnicam je v ponižnosti in pokorščini lep izgled dajala, ter bila proti vsem ljudem v hiši tako ljubeznjiva in posrežljiva, da so jo vsi radi imeli, posebno pa hišina Zalika, katera se od Hildegarde kar ločiti ni zamogla, ker je bila enako dobrega in pobožnega srca. V tem ponižnem stanu je Hildegarda živela več tednov. Kadar je bila sama, je neprenehoma molila in Bogu tožila svojo bedo in revščino. Po noči je večkrat vstala, na kolena padla pred križanega Jezusa in prelepo molila ter se Bogu priporočevala.

Čez nekaj tednov prosi svojega žlahtnika, deželnega glavarja, da bi hotel na cesarski dvor potovati in tam pozvedeti, kaj da se o nji govori, ali je že cesar kaj drugačnih misli ali ne? Deželni glavar je v to rad privolil, saj je tudi njemu hudo delo, da je cesarica toliko trpela po nedolžnem. Vsa hiša je koprnela po tistem trenotku, kdaj se bo nedolžnost cesarice pred vsem svetom izkazala.

Glavar tedaj odpotuje. Ko na dvor pride in ga cesar zagleda, ga precej pozdravi in mu reče: „Gospod glavar, v kratkem pridemo enkrat k vam, bodite pripravljeni, hočemo biti dobre volje." Deželni glavar odgovori: „V veliko čast si bom to štel, toda prosim, da bi mi

naznanili dan prihoda, da se bom pripraviti vedel.“ „Ni treba“, reče cesar, „prišel bom enkrat nenadoma“.

S tem je bil pogovor s cesarjem končan. Glavar je potem popraševal od strani še druge ljudi na dvoru, kaj se od cesarice govori. Na svojo žalost je zvedel, da veljavni dvorniki in cesar sam še vedno verujejo v krivdo cesarice. Pač se ni manjkalo pobožnih žensk, ki so verovale v nedolžnost cesarice, ker so jo vedno prej v cerkvi videle in ker so poznale hudobnost Talandovo. Toda na služabnice se nihče ni oziral, verovalo se je to, kar je pravil prevzetni Taland. Tudi on sicer ni mogel tistih pokazati, s katerimi bi bila cesarica grešila, pa za to se tudi ni prašalo. Taland je vabil imenitno gospôdo večkrat k sebi na gostije ter se vsem prilizoval. To se je tudi spričalo, da je bil on zaprt ob času, ko cesarja ni bilo doma. Da bi bil pa Taland kaj zakrivil, o tem ni bilo nobenega spričevanja, ker tega skor nihče drugi ni vedel, ko cesarica sama, katera pa še zaslišana ni bila, in pa morda katera družica od cesarice, katerih pa niso na zaslišanje klicali. Taland je znal že tako napeljati, da so se taki ljudje odstranili od dvora, od katerih bi se bila resnica zvedela. Cesar je pač včasih mislil na Hildegardo, in semtertje se mu je rodila taka misel: da cesarice morda ni po pravici obsodil; pa če

je le kaj o tem zinil, potolažil ga je kmalo zopet zviti Taland, ter mu vedel s takim prepričanjem dokazati krivdo Hildegarde, da ga je vnovič potrdil v misli, da je prav storil, ko jo je obsodil. Tako tedaj za enkrat še ni nič na bolje kazalo glede cesaričine časti pri dvoru. Kakor se pogosto primeri, da se ljudje iz nesrečnega še norčujejo, tako se tudi ni manjkalo takih, ki so se norčevali iz cesarice ter besede njenih obrekovalcev prežvekavali, akoravno niso imeli nobenega dokaza v rokah. Mnogi pošteni ljudje pa so po cesarici na tihem žalovali in prerokovali, da Talandova glorija ne bo dolgo trpela. Ker pa hudobnosti in lažnjivosti Talandove niso mogli spričati, prepustili so Bogu sodbo, vedoči, da se bo prej ali poznej pravica izkazala.

Toliko je zamogel deželni glavar na cesarskem dvoru zvedeti. S tem poročilom pride nazaj na svoj dom in pové tudi, da misli cesar v kratkem tje priti in njega obiskati. Zato se začnejo precej na cesarjev prihod pripravljati, da bi tako visokega gosta bolj slovesno sprejeli.

Hildegarda vnovič zasačena in v smrt obsojena.

Ni dolgo trpelo, pa je cesar rešil svojo besedo in deželnega glavarja obiskal z obilnim spremstvom, med katerim je bil tudi Taland.

Kakor hitro to cesarica izvé, zbežala je v neko skrito sobo, da se tam zaklene. Toda reva se je sama izdala z enim samim radovednim pogledom. Ko je namreč cesar v hišo stopil, odprla je prav majčkeno oknice od tiste sobe in pokukala ven, da bi videla, kdo je v spremstvu cesarjevem. Nesreča pa je hotela, da jo je ravno Taland zapazil in jo takoj spoznal.

Ves vznemirjen, da cesarico še živo najde, tekel je hudobnež precej k cesarju in mu govoril: „Svetli cesar, Hildegarda je tukaj v gradu prikrita, z lastnimi očmi sem jo videl.“ Cesar, ki tega nikoli verjeti ne more, reče deželnemu glavarju: „Kaj slišim? Hildegarda, prešestnica vlačugarska, se pri vas potika?“ — Glavar se pri teh besedah tako prestraši, da kar obledí. Taland pa namesto njega odgovori: „Ni potreba nobene priče več, kar oči vidijo, temu se verjame. Le ukažite, svetli cesar, in še to uro jo sem pred vas pripeljem.“ — „Le pojdi“, mu reče cesar, „in ako jo dobiš izvrši nad njo sodbo, ki je bila že izrečena, pa ne še izvršena, če je res, da je tukaj skrita. Kaj hočemo taki ženski prizanašati, ki se norčuje iz cesarja samega. Pusti jo odpeljati in ob glavo djati, kakor zasluži!“

Krvoželjni Taland leti in išče kakor vohun po hiši, dokler ne pride do tiste sobe, kjer je bila cesarica zaprta. On ukaže vojakom, naj vrata ulomijo, kar so tudi storili. Uboga Hildegarda je bila v svoji bridkosti že na pol mrtva; in ko Taland z vojaki noter pridere, zavpije vsa obupana na glas: „Ljubi gospod svak, vsaj življenje mi pustite; saj vendar vi dobro veste, da sem nedolžna.“ Brezdušni trinog pa jo zavrne: „Ti zvita kača in nesramna prešestnica, ali ne veš več, kako si me trpinčila, in jaz bi tebi prizanesel?“ Na to veli vojakom, naj jo zgrabijo in odpeljejo.

Hildegarda je prosila za božjo voljo, naj bi jej pustili vsaj eno besedo s cesarjem govoriti. Tudi deželni glavar in njegova gospa pokleknila sta pred cesarja in ga milo prosila, naj bi imel usmiljenje s cesarico in jej prizanesel, ker je nedolžna. Razkačeni cesar pa jima zavrne: „Prosita raji sama za sebe, da naj vama prizanesem, ker sta prešestnico, ki je mene tako hudo razžalila, v svoji hiši skrivala!“

Brezdušni Taland pa izbere med tem nekaj njemu najbolj zvestih vojakov, na katere se je zanesel, in tem naroči, da morajo cesarico umoriti, rekoč jim: „Zgrabite to nesramno prešestnico in vlecite jo na cesarjevo povelje v bližnji gozd in tam jo zadavite. Da me pa ne boste goljufali, kakor so vprvič oni brezvestni hudobneži storili, vam zapovem, da jej morate obe oči izvrtati in jih meni v spričbo nazaj prinesti. Ako pa tega cesarjevega povelja ne spolnite, vas bom dal z vašimi ženami in otroci vred

umoriti, kar se ima tudi s prejšnjimi nezvestimi in nepokornimi vojaki zgoditi, ki so cesarico vprvič izpustili."

Vsi prijatelji in znanci cesaričini na to žalosten vrišč zaženejo in obmilujejo z neštevilnimi solzami njeno nedolžno smrt; posebno hudo sta žalovala deželni glavar in njegova gospa, ki sta nedolžnost Hildegarde najbolje poznala. Zvesta hišina Zalika pa je bila vsa raz sebe nad to nepričakovano nesrečo. Uboga cesarica se od vseh tako bridko in milo poslovi, da je bilo misliti, srce jej bo od žalosti počilo, in zavoljo bližnje smrti je bila tako premedlena, da sama ni mislila, da bo na morišče priti zamogla. Nekaj žensk je šlo za žalostnim sprevodom ter so bridko jokale; vojaki so jih pa nazaj zapodili.

Tukaj bi bil videl človek, kako vsa prepadena je uboga cesarica kakor nedolžno jagnje v smrt šla. Le v nebo obrača svoje objokane oči in prosi v bridkih zdihljejih Boga za pomoč. Ko so na pripraven kraj prišli, jej rečejo vojaki: „Nikar nam ne zamerite, svetla cesarica, da moramo cesarjevo voljo nad vami spolniti; saj ste sami slišali, da nam je pod smrtjo zapovedano, to storiti. Ako bi vam toraj prizanesti hoteli, bati se nam je, da bi se z nami enaka ne godila, kakor se bo z onimi, ki so vam vprvič prizanesli."

Cesarica jim odgovori: „Akoravno je Bog moje nedolžnosti priča, vendar nečem, da bi vi zaradi mene v nevarnost prišli, svoje življenje zgubiti. Zakaj prisrčno mi je žal, ako bodo oni dobri vojaki, ki so mi vprvič prizanesli, zavolj mene v nesrečo prišli. Zato vas nečem dalje siliti, ampak le za toliko odloga vas prosim, da se bom mogla na smrt pripraviti in svojo ubogo dušo Bogu priporočiti."

Vojaki so jej to iz srca radi privolili.

Zdaj pade bridkosti prevzeta Hildegarda na kolena, povzdigne obraz in roke v nebó in moli na glas v potoku solza: „O Bog, ki si nekdaj molitev čiste Suzane, ki je bila po krivem obdolžena in na smrt obsojena, milostno uslišal in jo smrti rešil, oh, ozri se z visokih nebes doli na mene, tvojo nevredno služabnico, in ker sem kakor Suzana zavoljo čistosti po krivem obdolžena, o pusti se po mojih solzah omečiti in reši me tako sramotne in bridke smrti! Ako je pa tvoja sveta volja, da zavolj svoje zakonske zvestobe umrjem, dodeli mi vsaj stanovitnost, da bridko smrt zavolj Tebe voljno pretrpim in tako večno zveličanje dosežem! O moj križani Jezus, ki si v svoji strašni smrti k Očetu klical: ‚Oče v Tvoje roke izročim svojo dušo!' glej, tudi jaz kličem k Tebi v smrtnem potu: ‚O Jezus, v Tvoje roke izročim svojo ubogo

dušo, o Jezus, v svoje svete prebodene roke sprejmi mojo ubogo — ubogo dušo!"

Pri teh besedah je cesarica umolknila in zatopila svojo dušo v nebeško premišljevanje, kakor bi nič več od tega sveta ne videla. V takem položaji je čakala smrtnega udarca.

Hildegarda vnovič rešena.

Ko so vojaki cesarico tako tam klečati in moliti videli, bili so tako ginjeni, da nobeden iz njih ni mogel vzdigniti roke, da bi bil za meč zgrabil in cesarico umoril.

Zgodilo pa se je po božji naključbi, da je v tem trenotku prihajal skozi gozd hrabri vitez Veselič s svojimi hlapci, ki so bili vsi dobro oboroženi. Zelo se on začudi, ko vidi svojo ljubo cesarico na tleh klečati, okoli nje pa vojake stati. „Kaj je tukaj?" zavpije Veselič na vojake in pomigne svojim hlapcem, da so vojake obstopili. Potem vitez cesarico prijazno vpraša: „Kaj se je zgodilo, svetla cesarica, da vas tukaj v tako revnem stanu najdem?"

Na ta glas se cesarica kvišku ozre in vrlega viteza precej spozna. Nova moč in novo življenje pride v njene že na pol mrtve ude, ko hrabrega in zvestega Veseliča ugleda, kajti zasvetil se je up v njenem srcu, da jo bo Veselič gotovo rešil iz rok rabeljnov. Zato revica zakliče z močnim glasom: „Hvaljen bodi Bog nebeški, ki si videl mojo nedolžnost in uslišal moje gorke solze! O gospod vitez, pridite meni v pomoč in rešite me grozovite smrti, zakaj jaz sem čisto nedolžna!" Vitez se obrne k vojakom in pravi: „Kako se morete predrzniti, svoje roke oskruniti s krvjo tako mogočne cesarice? Stojte, hudobneži! in kdor se predrzne, le s prstom dotakniti se je, ga jaz pri tej priči razsekam!" V tem hipu izdere svojo sabljo, pa tudi njegovi hlapci vzdignejo vsak svoje orožje, tako da se vojaki kar geniti niso upali. Eden od vojakov odgovori: „Svetla cesarica dobro vedó, da nam je pod smrtjo zažugano, da jo moramo umoriti ali pa svoje lastno življenje pustiti; sicer bi jo rajši oprostili, kakor umorili." Vitez vpraša na to, kaj da bi bil vzrok, da je v tako hudo kazen zapadla? — Na to mu Hildegarda pové celo zgodbo od konca, kako jo je hudobni Taland po krivem obdolžil, in kako da je zdaj že vdrugič v smrt obsojena. Ta pripovest viteza tako gane, da se je zarotil, da hoče rajši svoje življenje pustiti, ko dovoliti, da bi se cesarici en las na glavi skrivil.

Poslednjič ga vojaki vprašajo: „Kako se bomo pa pri Talandu, cesarjevem bratu, izgovorili, ako cesarico živeti pustimo? On nam je pod smrtno kaznijo zažugal, da jej moramo oči izdreti in v spričbo k njemu prinesti." — „Tukaj

se že dá pomagati", reče vitez, tu imate mojega psa; ubijte ga in izkopljite mu oči, da jih bo Taland sit. Ako bi pa vendar zvijačo zapaziti utegnil, le recite, da sem jaz vsega kriv, da sem vas jaz k temu primoral; jaz se Talanda nič ne bojim."

Nato rečejo vojaki cesarici: „Tedaj hočemo vašemu življenju prizanesti; samo to nam morate obljubiti, da se boste v tuje kraje podali, kjer vas nihče ne pozna; tako se ne bo zvedelo, da ste še živi; sicer smo mi zgubljeni, ako se izvé." Cesarica jim to sveto obljubi in jih zagotovi, da ako jim v dejanji ne bo mogla pokazati svoje hvaležnosti za to dobroto, storila bo to vsaj v molitvi.

Vojaki ubijejo potem vitezovega psa in nesejo njegove oči Talandu. Ko so odšli, rekla je cesarica vitezu Veseliču: „Preblagi in ljubi gospod! Kako se bom zamogla Bogu in vam zadosti zahvaliti, da ste me iz smrtnega žrela rešili in zopet v novo življenje postavili! Usmiljeni Bog naj vam to dobroto časno in večno stokrat povrne, in ako Bog dá, da jaz spet kedaj na prejšnjo stopinjo pridem, hočem vam tudi jaz hvaležna biti."

Vitez pa jej odgovori: „Blaga gospa! Kar sem jaz storil to bi bil vsak drugi vitez na mojem mestu, kajti dolžnost krščanskega viteza je, braniti take, ki so po nedolžnem preganjani.

Da ste pa po krivem obdolženi, o tem ne dvomim, ker poznam tako vašo poštenost, kakor Talandovo hudobnost. Nesreča je za celo cesarstvo, da svetli cesar tega svojega polbrata preveč posluša. Za sedaj vam res ne kaže druzega, ko bežati v druge kraje. Jaz bi vam rad dal zavetje v svojem gradu. Pa če bi se zvedelo, se ne bojim za sebe, ker mi na mojem življenji ni toliko ležeče, ampak za vas, ker vas jaz z vsemi svojimi hlapci ne morem ubraniti, ako cesar s svojo močjo na moj grad pritisne. Škoda bi bilo za vaše mlado življenje, ako bi se vnovič v nevarnost postavilo. Toraj potujte z Bogom in povejte, če še katero pomoč od mene potrebujete." — „Hvala vam lepa, blagi vitez", reče cesarica, „ne trudite se dalje z menoj! Priporočila se bom Bogu, on mi bo že kakega človeka poslal, ki me bo peljal iz te dežele na varen kraj. Bog vas blagoslovi po vseh vaših potih!"

Na to se je vitez od cesarice poslovil, ona pa je ostala čisto sama.

Zalika pride k cesarici in jo spremi v Rim.

Čuden je bil začetek te prigodbe, še bolj čuden je nje izid, kakor bomo kmalu videli.

Ko je cesarica sama ostala v gozdu, pokleknila je doli in se prelepo Bogu zahvalila za

srečno in čudno rešitev rekoč: „O moj dobrotljivi Bog, zdaj spoznam, kaj da je človek na svetu! Namesto cesarice sem beraška sirota! Zatoraj pa se po Tvoji sveti volji odpovem vsemu posvetnemu blagu in vsej časti. V ponižnosti in revščini hočem živeti in Tebi služiti. Darujem Ti vse svoje življenje in vse, kar bom še trpeti in prestati morala, in Te prosim, da me vodiš po svoji modrosti in sveti volji in me pelješ v tak kraj, kjer bom Tebi najbolj zvesto služiti zamogla.“

Med tem, ko je Hildegarda tako molila, prišla je k njej njena zvesta prijateljica, hišina Zalika, s katero sta bili pri glavarju vkup služili. Zalika se ni mogla potolažiti nad nesrečo uboge Hildegarde. Ko so vojaki cesarico v gozd peljali, tekla je Zalika za njimi, z drugimi ženskami vred. Ko so pa vojaki ženske nazaj zapodili, šle so druge pač domu, ne pa Zalika. Ona jim je bolj iz daljave in po stranskih potih sledila, tako da je niso mogli zapaziti. Zgrešila je sicer njih sled, pa šla je naprej s trdnim namenom, da hoče cesarico živo ali pa mrtvo poiskati. Slednjič jo vendar najde pod košato smreko klečečo in vso v molitev zatopljeno. Vsa vesela, da jo še živo najde, skoči k njej, jo objame in se je trdo oklene, ter tako milo joka, da besede spregovoriti ne more.

Po dolgem jokanji še le zdihne: „O premila

gospa in cesarica! kako prisrčno zahvalim Boga, da sem vas še pri življenji dobila! — Kakor sem vam bila v sreči zvesta prijateljica, če se tako imenovati smem, tako vam hočem tudi v nadlogi in nesreči zvesto na strani stati ter vas nikoli ne zapustiti, saj vem, da ste zdaj najbolj pomoči in tolažbe potrebni. Prosim vas, da smem z vami iti, kamorkoli greste, in z vami deliti vse nadloge in vse trpljenje.“

Cesarica je bila vsa vesela in iznenadena nad toliko zvestobo in ljubeznijo dobre Zalike; rada sprejme njeno ponudbo ter jej obljubi, da se hoče kolikor mogoče za to hvaležno skazati. Potem je cesarica Zaliki povedala, kako je bila po vitezu Veseliču rešena iz rok rabeljnov, in kako je obljubila in je primorana bežati v tuje kraje, kjer je Taland ne bo mogel zaslediti.

Posvetovali sta se skupaj, kam bi bilo bolje obrniti se, in sklenili sta nazadnje, da hočeta bežati na Laško in tam Rim in druge svete kraje obiskati. Zalika je bila zelo znajdena ženska, znala je marsikaj in vedela si v vseh razmerah pomagati. Tudi kraje je kolikor toliko poznala in govorila tudi več jezikov, ker je že v različnih deželah in pri mnogih tujih gospodih služila za hišino. Ona je bila torej cesarici zelo potrebna, da jo je z dobrimi sveti podpirala.

Podali sta se toraj na pot v ponižni in revni obleki, živeli prav revno in spokorno celo pot, po hišah si izprosili košček kruha, in kadar sta prišli v kako sveto mesto, ostali sta tam par dni in opravili svoje molitve. Tako sta prišli slednjič v Rim, obiskali vse svete kraje in cerkve ter se udeležili svetih odpustkov.

V Rimu jima je posebno dopadlo, zato sta sklenili tukaj ostati in Bogu služiti do konca svojih dni. Zalika pa je tudi znala iz rož in različnih trav zdravila kuhati, in to umetnost je tudi cesarico naučila, ki je sama se marsičesa spominjala iz mladih let, kako so njena mati znali zdravila delati. Sklenili sta, taka zdravila delati in s tem se preživiti, da ni bilo več treba ljudi z beračenjem nadlegovati. S temi zdravili sta mnogo bolnikov ozdravili. Ubogim sta zdravila zastonj dajali, od bogatih sta pa vzeli, kar jima je kdo prostovoljno dati hotel. Bog pa jima je še svojo milost dodal in podelil njinim zdravilom posebno, čudovitno moč. Ozdravili sta prav dosti bolnikov in med njimi tudi take, nad katerimi so že vsi zdravniki obupali.

Sloves čudne umetnice se je kmalo razglasil po celem Rimu in zmiraj več ljudi je vrelo k Hildegardi. Pa ne le v Rimu, tudi po bližnji okolici in po sosednjih krajih je nje ime zaslovelo, in kmalo je že vsak mislil, da mora to svetnica biti. Zdravniki so preiskali njena

zdravila in ko so videli, da so iz čisto nedolžnih tvarin narejene, so morali spoznati, da ta lek ozdravlja bolj po božji, ko po naturni moči. Zatoraj je pa tudi že vse za trdno verjelo in povsod je šel glas: „V Rimu je svetnica vstala, ki zna vsako bolezen ozdraviti.“ To so tudi sv. oče papež slišali in so želeli novo svetnico videti in poznati. Ker se je pa Hildegarda izgovarjala, da je revna, uboga ženska in da ni vredna stopiti pred obličje sv. očeta, zato jo tudi papež niso hoteli dalje nadlegovati.

Talanda zadene kazen božja.

Med tem časom pa se je tudi na dvoru cesarja Karola v Ahenu na Nemškem marsikaj spremenilo. Talandova sreča se je začela mračiti. Bolj in bolj je začel cesar spoznavati zvijačnost in lažnjivost njegovo Prihajale so tudi vedno nove tožbe čez Talanda, da je temu ali onemu krivico storil. Vsled tega se je zaupanje cesarja do svojega polbrata močno majati začelo. Zdaj še le je cesar začel bolj natanko popraševati ljudi, kako je bilo s cesarico in če se je res toliko pregrešila; pa nobeden mu ni mogel nič slabega povedati od nje, skoraj vsi pa so hvalili njeno pobožnost in milosrčnost in milovali njeno osodo. Ko so Talandovi prijatelji videli, da on ne velja več toliko na dvoru, so ga

tudi vsi popustili in nobeden ni hotel za njega po krivem pričati. Tako se je tedaj cesarju bolj in bolj dozdevati začelo, da je morda cesarico po nedolžnem obsodil. Kolikor bolj ga je ta misel pekla, toliko več mu je mrzelo do Talanda. Nazadnje se ga je že kar izogibati začel, vendar ga soditi ni mogel, ker ni imel nobenih dokazov zoper njega, pa tudi ne pravih za njega, ker njegovim lažnjivim besedam ni več veroval. Pogosto se je cesar zjokal v svoji samoti in k Bogu molil rekoč: „Moj Bog! zdi se mi, da sem svojo ljubo Hildegardo po nedolžnem obsodil. Ako res ni bila kriva, potem Te prosim, odpusti mi, da sem se v svoji sodbi prenaglil!“ Tako je cesar Karol večkrat zdihoval; prav vesel pa ni bil nikoli več.

Talanda je pa še hujša kazen zadela. Prijele so se ga gobe na celem životu; grda in ostudna bolezen, ker je šel tak smrad od njega, da se mu nobeden bližati ni hotel. Nazadnje so mu gobe zrastle še na očeh, tako da je na obeh očesih oslepil. Akoravno cesar ni dosti več maral za njega, v tem žalostnem stanu se mu je polubrat vendar zopet smilil. Poklical je razne zdravnike k njemu, da bi ga ozdravili. Toda kolikor jih je prišlo, nobeden mu ni mogel pomagati. Rekli pa so zdravniki očitno, da ta nenavadna bolezen je šiba božja in da se toraj z nobenim zdravilom odpraviti ne dá. Tudi drugi ljudje so

bili take misli, da je Talanda zadela le zaslužena kazen za njegove velike pregrehe, in to je bila velika sramota za vso cesarsko hišo.

Taland pa se je zvijal v bolečinah in začel premišljevati svoje hudobno življenje.

Cesar potuje s Talandom v Rim.

Glas od čudne svetnice v Rimu, ki zna vse bolezni ozdraviti, prišel je tudi v nemške dežele in v mesto Ahen na cesarski dvor. Ko cesar to zvé, gre k svojemu bratu ter mu reče: „Slišim, da je v Rimu nova svetnica, katera vse, tudi najhujše bolezni ozdravi; morda bi ona tudi tebi pomagala.“ Taland zdaj cesarja lepo prosi, naj bi ga tje v Rim peljal k svetnici. Cesar je slednjič v to privolil in sam podal se z bolnim Talandom v Rim leta 773. po Kristovem rojstvu. Tačasni papež Hadrijan so mogočnega cesarja s častjo sprejeli. Cesar je sv. očetu precej povedal, po kaj je prišel, namreč da je svojega bolnega brata s seboj pripeljal, ki ga noben zdravnik ozdraviti ne more, in vprašal takoj, če je res ali ne, da je v Rimu taka svetnica, ki vse bolezni ozdravi.

Ko papež to potrdijo, pošlje cesar svojega služabnika k Hildegardi in jo pusti lepo prositi, da bi k njemu priti blagovolila. Ona pa poslancu odgovori: „Povej cesarju, da sem jaz uboga

ženska, ki nemam rada z velicimi gospodi opraviti in se tudi pred njimi obnašati ne znam, toraj naj mi nikar ne zameri, da k njemu ne grem." Ko poslanec to poročilo prinese, rekó papež cesarju: „Ravno tako je tudi nam odgovorila, ko smo jo prosili, da bi se nam videti dala. Ker toraj vaše svetlosti brat pomoči od nje potrebuje, je treba, da se sam ponižno k njej podá."

Taland se pelje z mnogimi služabniki v lepi kočiji k ubogi hišici svetnice. Ko ga ona ugleda, ga skoraj ne bi bila več spoznala, tako ga je med tem bolezen zdelala. Slepi in gobovi Taland pade pred njo na kolena in jo za božjo voljo pomoči prosi. Ona mu reče vstati in posluša njegovo tožbo, kako je nesrečen zavoljo te neozdravljive bolezni. Poslednjič Taland še vzklikne: „O velika božja služabnica, ker sem od velikih čudežev slišal, katere Bog po vas nad bolniki dela, storil sem tako dolgo pot do vas, da bi mi vi pomagali, in tudi trdno zaupam v Boga, da mi bo po vas zopet dodelil ljubo zdravje."

Lahko bi se bila Hildegarda nad svojim sovražnikom maščevala in mu vsako pomoč odrekla; ker je bila pa pokorna zapovedi gospoda Kristusa, da moramo svojim sovražnikom iz srca odpustiti, zato se ni branila, dobro storiti tistemu, ki je njej toliko hudega prizadejal.

Zatoraj mu reče: „Zdi se mi, da je vaša bolezen šiba božja, da vas je božja roka zadela zavoljo vaših velikih grehov in hudobij. Pojdite toraj in spovejte se svojih grehov s prav skesanim srcem; potem pridite spet k meni nazaj in dala vam bom zdravil."

Taland tedaj odide in se spové. Prišel je potem nazaj in prosil za zdravila. Hildegarda mu jih dá, rekoč: „Zavžite to-le v božjem imenu, in ako ste svojo spoved prav opravili, zanesem se, da vam bo bolje z božjo pomočjo."

Taland odide na svoj stan in tam povžije vse zdravilo; toda pomagalo mu ni prav nič. Drugi dan pride z obilnim spremstvom zopet k svetnici nazaj in potoži, da mu ni še nič odleglo. Hildegarda pa reče: „S tem lekom sem že mnogo neozdravljivih bolezni ozdravila; da pa vam neče pomagati, to je znamenje, da se niste prav čisto spovedali. Hitite toraj k spovedniku nazaj in spovejte se popolnoma in s skesanim srcem vseh grehov, ako vam je milost božja in vaše zdravje ljubo." Tukaj je bil zdaj hudobnež pred vso množico osramoten. Vsi pa so se čudili modrosti pobožne Hildegarde in rekli: „Tako je sveta, da še v srce človeku vidi."

Taland pa je šel nazaj k spovedniku in se spovedal zdaj tudi tistega greha, kako je cesarico v nesrečo spravil, kajti pri prvi spovedi je

bil ta greh zamolčal, zato mu zdravila niso nič pomagala, ker je bila spoved neveljavna.

Ko je tedaj spoved dobro opravil, prišel je k svetnici nazaj. Ta mu je dala pripravljeno zdravilo in komaj ga izpije, čutil je že njegovo moč. V malo dneh so se vse gobe posušile in odpadle, in tudi pogled oči je nazaj dobil.

Ta veliki čudež, ki se je hitro razvedel tudi po celem mestu, navdal je papeža in cesarja s tolikim veseljem in začudenjem, da sta precej veliko duhovnih in drugih imenitnih gospodov poslala k Hildegardi in jo pustila prositi, naj bi se vendar videti dala in k njima priti hotela. Ona pa jim zopet odgovori: „Uboga grešnica sem, nevredna stopiti pred take velike gospode; jutri pa bom prišla v cerkev sv. Petra, da tamkej sv. Očetu nogo poljubim.“ Ta odgovor in novica, da pride jutri svetnica v cerkev sv. Petra, razglasi se kmalo po celem mestu, in drugi dan vré brezštevilna množica ljudstva v tisto cerkev, da bi čudapolno svetnico videla in spoznala. Sv. oče papež in cesar in vsi njuni služabniki jo željno pričakujejo, in kakor hitro zvedó, da svetnica že prihaja, hitijo nevtegoma vsi v cerkev, ki je prostorna dovolj, da sprejme tisoče ljudi v sebe.

Sv. Hildegarda pride s svojo služabnico Zaliko vsa revno napravljena, poklekne pred papeža, jim poljubi čevelj na nogi in prosi za

sv. apostolski blagoslov. Papež jo koj ogovoré rekoč: „Moja hči, čudne reči smo že večkrat slišali o vas in smo že davno želeli vas poznati zavoljo čudnih ozdravljenj, ki jih nad bolniki delate!“ — Ona pa pohlevno odgovori: „Sveti oče! moja zdravila so čisto lahko narediti; delam jih iz navadnih rož in zelišč; priprosto ljudstvo pa, ki ima navado, iz vsake reči več narediti, kakor je res, pripoveduje, da delam čudeže. Res je, da se včasih sama čudim, kako je bilo mogoče, tega ali onega ozdraviti; pa Bogu je vse mogoče, in če hoče Bog komu po meni ubogi grešnici kako milost skazati, potem je vsa čast in slava le njegova, ne pa moja.“

Uboga cesarica je bila zavolj svojega revnega življenja in zavolj siromašne obleke tako spremenjena, da bi je nihče ne bil spoznal. Ko jo pa cesar govoriti sliši, spoznal jo je po besedi. Ves začudenja in strahu prevzet bi bil skoraj v omedlevice padel. Sam ne vé, kaj bi rekel in mislil; ali je Hildegarda živa ali je od mrtvih vstala. Ogovoriti si je ne upa. Dolgo časa stoji ves osupnjen in od žalosti prepaden zavoljo njene neizrečene revščine in zavolj grozovite krivice, ki se jej je zgodila. Kajti tega si vendar ne more misliti, da bi Bog po prešestnici in vlačugi, kakor je bila zatožena čudeže delal. Ko je pogledal njeno lepo, nedolžno lice, njene mirne in svete oči in slišal nje modre besede, ali je

zamogel verovati v njeno krivdo? Ali niso narobe vsi ljudje in celo sv. oče pričali njeno svetost in pobožno, bogoljubno življenje? Ali ni svoje krščanske ljubezni pokazala, ko je ozdravila svojega najhujšega sovražnika Talanda?

Te in take misli rojile so cesarju kar bliskoma po glavi, padla mu je mrena z oči in spoznal je, v kako veliko krivico ga je zapeljal hudobni Taland, o katerem je Bog sam z grdo boleznijo pričal, da je hudobnež. Cesar Karol je kakor razsvetljen uvidel in spoznal vso nedolžnost Hildegarde, v katero je že zadnji čas bolj in bolj verovati začel.

Ves presunjen od strahu in kesanja ter tresočih se ustnic praša cesar Hildegardo: „O božja služabnica, ali niste mar vi cesarica Hildegarda?“

Ona pa zdihne iz srca globoko ter reče: „Prav govorite; bila sem nekdaj cesarica; pa po nedolžnem sem bila pregnana in v smrt obsojena.“

Te besede grozovitno presunejo srce cesarja kakor dvorezni nož. On se vrže pred Hildegardo na kolena ter jej reče solznih oči: „Odpustite mi za božjo voljo, preblaga moja Hildegarda! Jaz sem tisti nesrečnež, ki sem vas neusmiljeno preganjal in vas v toliko revščino pahnil!“

Cesarica pa odgovori z resnobnim glasom: „Pač res, krivični cesar! imate vzroka dovolj,

Boga za odpuščanja prositi, ker ste se zoper Njega in zoper mene tako silno pregrešili. Potoki solzá, ki sem jih prelila, dvakratna smrtna nevarnost in vsa neizrekljiva revščina in pomanjkanje, kar sem je prestala, vse to kliče sodbo božjo nad vas in nad vašega hudobnega brata. — On me je namreč tako dolgo k nezvestobi in grehu priganjal, da se ga nisem mogla že več ubraniti. Da bi se ga znebila in svojo čast pred Bogom in pred ljudmi rešila, spravila sem ga zvijačno v ječo, kjer je moral čakati do vašega prihoda. Jaz revna ženska brez varuštva nisem se zamogla drugače ubraniti. — Vi pa, krivični cesar! ste me zoper ves red pravice, brez vse preiskave in brez spričevanja v smrt obsodili; in ko sem vas kleče pri živem Bogu prosila, da bi me le eno samo besedo govoriti pustili, ste me zasramljivo proč sunili in me rabeljnom izročili. Ali se to pravi, po pravici soditi? Ali se to pravi, zatiranim pomoč podeliti, kakor je dolžnost vladarjev? Zoper božjo in človeško pravico ste me pregnali in me pred vsem rimskim cesarstvom ob mojo čast pripravili ter me osramotili pred celim svetom. Pahnili ste me v največje pomanjkanje. Moje ljube stariše ste mi do smrti užalili, vso mojo rodovino v nečast spravili in mene samo ne enkrat, ampak dvakrat s smrtno bridkostjo navdali. Neskončno pravični Bog pa, kateremu je moja

nedolžnost očitna in znana, on me je obakrat iz vaših krvoželjnih rok otel in me ohranil do današnjega dne.

Vaš brat Taland pa, ki tukaj zraven vas stoji, naj meni oporeka, če si upa, ali pa naj resnico spričuje, če ga je bolezen že kaj spokorila in odvadila lagati."

Na te besede je Taland kar obledel in oči povesnil, pa si ni upal črhniti.

Hildegarda pa se obrne proti sv. očetu Hadrijanu ter pravi: „Tedaj, sveti oče, razsodite vi, kakšno kazen tisti zasluži, ki se je zoper Boga in zoper mene tako silno pregrešil? Vaši svetosti prepustim vso razsodbo!" — Med tem, ko je cesarica vse to govorila, je cesar na kolenih z veliko potrpežljivostjo to zasluženo svarjenje poslušal. Vsaka beseda ga je globoko v srce ranila, da bi se bil skor od žalosti in bridkosti na tla zgrudil. Občutil je toliko kesanje nad svojo hudo zmoto, da se vpričo vsega ljudstva milo zjoka, tako da se je vsakemu smilil.

Ko papež to vidijo, obrnejo se vsi ginjeni k sveti Hildegardi in jej rečejo: „Moja hči, ker ste vi v tej reči nam vso sodbo prepustili, vam moramo potrditi, da se vam je neizrečena krivica zgodila in da so se vaši preganjalci resnično zoper Boga in zoper vas silno pregrešili. Po ojstri postavi soditi zaslužili so vsi tisti smrt, ki so vas po nedolžnem umoriti hoteli. Ker vas je pa

dobrotljivi Bog prečudno pri življenji ohranil in vam vašo čast dvakrat povekšano nazaj povrnil, ne boste se vi maščevati želeli, ampak zavoljo Boga boste svojim dolžnikom iz srca odpustili, kakor vera zapové in kakor tudi vi Boga prosité, da bi vam vaše dolge odpustil. — Glejte, tukaj pred vašimi nogami svetli cesar kleči in srčno obžaluje storjeno hudo zmoto ter vas prosi solznih oči odpuščenja! Kje si morete veči maščevanje in zadostenje misliti, kakor je to, da tako mogočen cesar pred vami ponižno kleči in je pripravljen, vsako kazen od vas voljno sprejeti in prestati? Odpustite mu toraj zavoljo Jezusa iz celega srca!"

Na to reče Hildegarda cesarju: „Jaz vam odpustim zavoljo Jezusa, in sem vam že davno odpustila iz globočine srca." Na to mu podá roko in mu reče vstati. On pa si solze obriše in reče: „Vaša svetlost! Sam spoznam, da sem vam neizrečeno krivico storil, ker sem zoper glas svoje vesti lažnjivo obrekovanje poslušal in svojemu hudobnemu bratu verjel, vam pa v nespametni jezi še toliko odloga pustil nisem, da bi se bili zagovarjati zamogli. Nebeškemu očetu je dobro znano, kolikokrat sem že obžaloval svojo zmoto in prenagljenost, odkar sem sprevidel, da sem vam krivico storil. Prav za prav nisem nobenega izgovora vreden, vendar ne bi bil nikoli tako daleč zašel, ako bi ne bilo

mojega brata, ki je mene toliko pregovarjal z lažmi in me ščuval zoper vas."

Potem se cesar obrne proti hudobnemu Talandu in mu reče ves srdit: „Ti brezbožni in bresdušni Taland (pri teh besedah se hudobnež od straha na tla zvrne, kakor bi ga bila strela zadela), kako se hočem zadosti raztogotiti nad teboj in tvojo nezaslišano hudobijo! Pobožno soprogo svojega brata, rimskega cesarja, si hotel ob čast in poštenje pripraviti, kar se le zavoljo njene velike čednosti in stanovitnosti zgodilo ni. Ti brezvestni hudobnež! ti si vse oskrbništvo dvora prevrniti in moje zveste služabnike v sramoto pripraviti hotel; vse si lažnjivo tožil in obrekoval, da si le samega sebe lepega narediti zamogel. Ti ubijavec in prešestnik! ti si mene tako daleč preslepil, da sem nedolžno cesarico, svojo blago soprogo, dvakrat v smrt obsodil! Ti si jo oropal njene časti in njenega dostojanstva in jo pripravil na beraško palico. Kako hočem vse te v nebo vpijoče hudobije po zasluženji kaznovati? V kakšno smrt bi te obsodil, da bi tako strašna bila, kakor je tvoja hudobija?!"

Na to ga papež v besedi ustavijo rekoč: „Po vsej pravici se hudujete, svetli cesar, nad hudobijo svojega brata, katera je tudi res kazni vredna. Ker mu je pa pravični Bog po zakramentu sv. pokore odpustil in ga po takem velikem čudežu z zdravjem razveselil, mu boste tudi vi odpustili in svoje maščevanje prepustili Bogu, kateremu samemu vse maščevanje gre."

Cesar pa odgovori: „Kar vi, sveti oče, govorite, je sicer zares pravično in moja dolžnost je, da vas v vseh rečeh poslušam. Toda hudobija mojega brata je čez mero velika, tako da se jaz pred svetom nikakor izgovoriti ne bi mogel, ako bi ga brez vse kazni pustil."

Taland, ki je ves čas kakor ubog grešnik na tleh čepel, obrne se zdaj z milim in prosečim pogledom k cesarici in jej reče:

„Nisem sicer vreden od vas, presvetla cesarica, milosti prositi in prejeti; vendar, ker je vaša čednost in dobrota tako velika, da ste celo mene, svojega največjega sovražnika, gob in slepote ozdravili, zato si vzamem pogum in vas prosim, da bi svetlega cesarja prosili, naj bi mi prizanesti hotel in me ne kaznoval po zasluženji." — In cesarica mu odgovori: „Akoravno niste vredni najmanjše milosti, hočem vendar le prositi za vas. Vendar pa tudi glejte, kako se boste za svoje pregrehe spokorili, da jezo božjo od sebe odvrnete. Neizrečena sramota, ki ste mi jo pred vsem rimskim cesarstvom storili, veliko uboštvo, v katero ste me pahnili, vroče solze, ki sem jih zavolj vas točila, smrtne britkosti, ki sem jih prestala, in vse druge vaše hudobije kličejo neprenehoma božje maščevanje nad vas.

Jaz vam odpustim, kakor je Kristus svojim sovražnikom na križu odpustil; vi pa glejte, kako si boste od Boga milost sprosili, da bo tudi on vam prizanesel in svoje maščevanje odvrnil od vas."

Potem se Hildegarda obrne k cesarju rekoč: „Svetli cesar, akoravno ta nesrečni človek ni vreden živeti, ampak je najhujšo smrt zaslužil, vendar vas prosim, da mu prizanesete in mu vsaj življenje pustite, če ne iz svoje volje, pa iz spoštovanja do sv. očeta in iz ljubezni do mene."

Nato se cesar obrne k Talandu in mu reče: „Ti nesramni hudobnež, Bogu se imaš najpred zahvaliti, potem sv. očetu in cesarici, da še pri življenji ostaneš. Toda za kazen tvoje nesramne hudobije naj ti bo vse odvzeto, kar koli imaš na zemlji. Prepovedujem ti prebivališče v mojem cesarstvu. Beži v tuje kraje, da te nikoli več ne vidimo! Ako se pa vendar kedaj prikažeš v moje nemško, francosko ali laško kraljestvo, naj bo vsakemu dovoljeno, tebe brez kazni umoriti. Poberi se izpred mojih oči in še danes se mi spravi iz večnega mesta Rima!"

Taland si ni upal ničesa odgovoriti, ker je le predobro čutil, kako si je to kazen zaslužil in da je še veliko premajhna. Bežal je z nekaterimi svojih služabnikov v tuje kraje, odkoder ga ni bilo nikoli več nazaj. Tudi se ne vé, ali

se je kedaj spokoril za svoje velike grehe ali ne. Ako je imel količkaj človeškega srca, moralo se mu je milo storiti, ko je videl, kako je Hildegarda za njega prosila, katero je prej do smrti preganjal. Tukaj pač vidimo, kako pobožno so ljudje v starih časih živeli, ker se je celó mogočna cesarica tako ponižala, da je za svojega smrtnega šovražnika prosila, vse iz ljubezni do Jezusa, kateri nam je tako zapoved zapustil. Kako malo pa se ljudje v današnjih časih zmenijo za to zapoved! Zavoljo majhnega razžaljenja živijo leta in leta v sovraštvu! Kako se jim bo godilo na sodni dan, ko jih bo večni Sodnik opomnil na vse svoje zapovedi. Sami vsak dan molijo „odpusti nam naše dolgé", pa ne pomislijo, da vedno tudi pristavijo „kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom." Poglejte ponižno cesarico Hildegardo, kako je ona v revščini Bogu služila, vi napihnjenci in prevzetneži, ki niste niti senca od kralja ali cesarja, pa vse druge zaničujete in se čez vse povzdigujete!

Hildegarda cesarica se vrne v prejšnji časti na Nemško nazaj.

Ko se je enkrat hudobni Taland proč spravil, reče cesar Hildegardi: „Zdaj je storjena pravica z vašim sovražnikom, z vami pa sprava; nadejam se toraj, da me boste zopet

kakor poprej za ljubo imeli.“ Ona pa mu odgovori:

„Dobro veste, da smrt zakonsko zvezo raztrga. Vi ste me pa ne le enkrat, ampak dvakrat v smrt obsodili. Akoravno nisem mrtva v resnici, sem vendar mrtva za ta svet. V sedajni revščini, s katero me je Bog obiskal, privadila sem se nizkemu stanu tako, da sem z njim popolnem zadovoljna in da se srečnejšo štejem, kakor prej v kraljevi obleki in svoje revščine tudi ne želim zameniti za cesarsko krono in bogastvo. Ne nadlegujte me toraj dalje, ampak pustite me, da v tem ponižnem stanu mirno Bogu živim in njemu služim. Ako bi se pa vam morda težko zdelo, brez mene živeti, pripišite to samemu sebi, saj ste me sami po nedolžnem od sebe odgnali.“ Ta nepričakovani odgovor cesarja tako nemilo dirne, da globoko zdihne in reče: „Po tem takem zdaj vidim, da mi nočete odpustiti in da se hočete nad menoj še zmirom nekako maščevati!“ Pobožna Hildegarda pa reče: „Rajši, kakor da bi tako slabo misel od mene imeli, hočem privoliti in z vami iti na cesarski dvor, pa le pod pogojem, da mi dovolite in tudi pripomorete, da bom doma eno veliko in lepo cerkev zidala in zraven cerkve en samostan na čast Marije device. Zakaj v svojih velikih nadlogah sem Bogu obljubila, da hočem Mariji na

čast lepo cerkev in samostan zidati, ako me kedaj v prejšnjo čast nazaj povzdigne.“

Cesar se ve da srčno rad privoli in obljubi cesarici, da jej hoče ne le pri tem delu skrbno pomagati, ampak še sam iz hvaležnosti do Boga drugo lepo in drago cerkev s samostanom zidati. Papež potem blagoslovijo njuno vnovič potrjeno zakonsko zvezo, in prav v papeževi palači se je obhajala velika svatovščina z vso slovesnostjo, kakor se za tako gospodo spodobi. Vse rimsko ljudstvo se je veselilo in Boga častilo, ko se je zvedelo, da je tista čudotvorna svetnica pregnana rimska cesarica, da se je zdaj njena nedolžnost izkazala in da je na cesarski prestol nazaj povzdignjena.

Zvesta Zalika pa je morala pri svatovščini zmirom na strani cesarice sedeti, in Hildegarda je nasproti cesarju ni zamogla zadost prehvaliti, tako da jo je cesar še pri tej priči v veliko čast povzdignil in jo obdaril s posvetnim blagom.

Pred odhodom je še cesarica sv. očeta prosila, naj bi jej hoteli dati nekaj svojih relikvij, to je ostankov in koščic od svetnikov, da jih bo doma porabila za nove cerkve, ki jih bo zidala. Papež jej niso hoteli nič več svetinj ali svetih spominkov prepustiti, ko to, kar jih z enim samim prstom vzdigniti zamore. Hildegarda, ki je bila vsa goreča za božjo čast in je

hotela dosti spominkov za nove cerkve imeti, povzdignila je svoje oči proti nebu in molila: „O Marija! prosi za me Boga, da bi on prst svoje služabnice okrepčal, da bi prav veliko svetih spominkov vzdigniti zamogla!“ Po teh besedah denejo papež veliko svetinj v posodo, katero je Hildegarda z enim prstom držala in vzdignila je toliko svetinj, da so se vsi okoli stoječi začudili, ker so vsi rekli, da nobena ženska ne more take moči v svoji roki ali v prstih imeti. Ta novi čudež se je hitro razglasil po mestu in vsi so jej rekali „svetnica“ ali pa „velika in slavna Hildegarda.“

Potem sta se cesar in cesarica z velikim spremstvom podala nazaj domu na Nemško. Tudi Zalika je z njima šla, ker se od Hildegarde ni mogla ločiti in je tudi ta ne bi bila od sebe spustila. Med potjo je Hildegarda cesarju pravila, kako je bilo s Talandom, kako je potem prve vojake preprosila, da so jo izpustili, kako jo je vdrugič rešil vitez Veselič, kako je potem z Zaliko v Rim potovala in kaj sta vse v tem času prestali. Prašala je tudi cesarja, kaj se je s tistimi vojaki zgodilo, ki so jo vprvič izpustili. Cesar jej odgovori: „Na pritiskanje Talanda smo jih v ječo vrgli, da bi jih obsodili. Ko so se pa vedno bolj množile pritožbe čez Talanda in ko sem vedno bolj spoznaval zvijačnost in lažnjivost njegovo, začel sem verovati v vašo

nedolžnost in ker me je srce bolelo po vas, pa vas nisem mogel več dobiti, da bi vam zamogel pokazati svojo ljubezen, kazal sem jo takim ljudem, ki so prej največ trpeli pred Talandom zavolj svoje zvestobe proti vam. Zato sem tudi tiste vojake iz ječe spustil. To pa še ni zadosti; ko domu pridem, hočem nje in njih rodovine srečne storiti, da se bodo spominjali, kdaj so mojej cesarici dobro storili. Viteza Veseliča, ki ga dobro poznam in že dolgo spoštujem zavoljo njegove hrabrosti v vojski in zavoljo njegove pravičnosti in plemenitosti, njega bom naredil za svojega prvega svetovalca. Dobra in blaga Zalika pa ostane tako pri nas in imeli jo bomo pri hiši, kakor bi bila vaša sestra; in tudi njeni rodovini se bo pomagalo.“

Cesar je vse svoje obljube spolnil, ko je prišel nazaj na svoj dvor. Talandove prijatelje je proč spodil, zveste prijatelje cesaričine pa v visoke časti povzdignil in z darovi obsipal; med njimi posebno viteza Veseliča in tistega deželnega glavarja z njegovo gospo, ki sta cesarico nekaj časa skrivala. Preskrbel je tudi vse vojake, ki so cesarici prizanesli prvikrat in drugikrat. Vse ljudstvo je bilo v Ahenu, ko se je cesar iz Rima vračal. Posebno so se veselili slišati, da je dobro in blago cesarico Hildegardo v Rimu našel in nazaj pripeljal, hudobnega Talanda pa iz dežele prognal.

Potem sta cesar in cesarica začela zidati obljubljene cerkve in samostane. Prva cerkev s samostanom se je zidala v Kemptenu na Nemškem na čast matere božje. K zidanju te božje veže je poklicala cesarica dva velikana iz Carigrada, katerih enemu je bilo ime Sankoman, drugemu pa Celebrand. Ta dva sta bila neverjetno velika in močna korenjaka, sta nosila velikanske skale na svojih hrbtih in vsak dan več storila, ko šestnajst drugih delavcev. Pojedla sta pa tudi toliko, da so se jima vsi smejali.

Ko je bila cerkev dodelana, prišli so papež sami s tristo in petdeset kardinali, škofi, opati in druzimi duhovni v družbi cesarja Karola Velikega in cesarice Hildegarde v sredi meseca velikega travna v Kempten in so blagoslovili novo cerkev s samostanom. Neštevilna množica ljudstva je privrela, to slovesnost gledat. Zraven tega je cesarica tam še posebno miloščino ustanovila, tako da se je tam še skozi več sto let med veliko množico ubožcev kruh delil.

Cesar Karol pa je pozneje še eno drugo veličastno cerkev v mestu Ahenu zidati pustil in jo z velikimi pravicami obdaril.

To je tedaj začetek cerkvá in samostanov v Kemptenu in v Ahenu, kakor se še zdaj v starih zapisnikih najde. Te cerkve pa še zdaj stojé v čast božjo in v spomin velikega cesarja Karola in njegove blage žene sv. Hildegarde.

Sklep.

Tako se glasi prečudna zgodba pobožne cesarice Hildegarde, katera zasluži svetnica imenovana biti, že samo zavolj njene velike potrpežljivosti, ako se na njene druge velike čednosti ne oziramo. Kajti rimska cesarica biti, potem pa prešestovanja obdolžena in kakor taka po svetu razglašena, od kraljeve časti odvržena, dvakrat po nedolžnem v smrt obsojena in po svetu pognana biti, da je v največji revščini svoje pičle hrane si izprositi in prislužiti morala; — gotovo, to je dolga in huda vrsta trpljenja! In vse to voljno in potrpežljivo prenašati, k temu je treba že utrjene čednosti, junaške srčnosti in posebne milosti božje.

Mi pa se iz tega vsaj toliko lahko naučimo, da če že velikih križev nositi ne moremo, naj bi vsaj naše majhne križe in težave bolj voljno in Bogu vdano prenašati začeli. Če pa nobenega križa na se vzeti ne bomo hoteli, kdaj bomo pa za svoje neštevilne grehe pokoro storili?

Usmiljeni Jezus, ozri se milostivo v našo revščino in slabost in odvrni svojo jezo od nas; obvari nas prehudih težav; če pa že priti morajo, daj nam pravo stanovitnost in udanost v Tvojo voljo, da bomo po izgledu zveličane cesarice Hildegarde do konca zvesti ostali in tako nebeško krono dosegli, ki si jo obljubil svojim zvestim učencem!

Ahasver

večni popotnik.

Povedka.

Osmi, popravljeni natis.

Pripoveduje se: Ko je Jezus, potrpežljivi izveličar sveta, ki je za odrešenje vseh ljudi trpel in na križi umrl, na svoji poslednji bridki poti pod križevo težo skoraj omagal in se hotel pred Ahasverjevo hišo opočiti, prišel je Ahasver iz svoje hiše in ni pripustil, da bi se trpeči Jezus nekoliko oddahnil; zmerjal ga je tudi zapeljivcem ljudstva in zaničevalca sabote. Toda kmalu ga je začela vest v prsih peči, in odslej ni imel ne pokoja ne miru in se zbegano klatil od kraja do kraja. Pravi se, da ni umrl, ampak od tistihmal okrog lazi. Ko so rablji cirenjskega Simona prisilili Kristusov križ na Golgato nesti, je Ahasver z nemirnim srcem tudi od daleč za njim šel, in si ni upal blizu tistega priti, katerega je tako silno razžalil.

Ahasver je videl na gori Golgati Gospoda na križ pribiti, vidil blago pobožno mater Marijo z druzimi pobožnimi ženami in možmi po umirajočem Jezusu žalovati in solze prelivati. On je pa vedno še na gori stal do devete ure, ko je Jezus glavo nagnil in umrl. Solnce in luna ste otemneli, zemlja se je tresla od tulečega gromenja, mrtvi so iz svojih grobov vsta-

jali, zagrinjalo v templju se je na dvoje raztrgalo. Ahasver se od kraja njemu tako strašnega v stran obrne, njegovo obličje obledí in neizrečen strah pretrese vse njegove ude, in kakor od divjih ponočnih prikaznij in nemirnih duhov gnan beži Ahasver z gore Golgata in nihče ga ni več videl.

Preteklo je petdeset let po odrešenji sveta, ko pobožen učenec Gospodov mimo otline gré, ki je v goro Libanon peljala. Ugleda moža iz nje lesti, vsega divjega in zarašenega in dolgi lasje so mu viseli na prsi; raztrgana obleka je komaj nagoto njegovega života zakrivala, bil je gologlav in bos. Prekrasna priroda okrog njega je bila v pomladanski lepoti, kakor mlada nevesta; ta žalostni človek pa se ni veselil, temuč zdihoval: „Kako hudo je, ne môči umreti in zoper svojo voljo živeti, kakošna muka je to!“ Koraka dalje in postoji pred učencem Gospoda, katerega je na gori Golgata tako hudo razžalil. Učenec ga s sladkimi besedami krščanske ljubezni pozdravi, rekoč: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ ali odgovora „na vse večne čase amen!“ ni iz ust strašnega moža dobil, katerega sta mladost in veselje žalostile; proč od učenca svoje oči obrne in se začne zaničljivo na vse grlo krohotati. Nesrečni mož je bil Ahasver, nemirni popotnik, ki se je od tistega časa, ko je iz Jeruzalema pobegnil, po pečevji in po otlinah visocega Libanona klatil. Smrt si je želel: ni jedel, ni pil, pa je vendar živel, obupen ves je s svojo glavo v skalo butal, in vendar mu ni bilo mogoče umreti; neštevilno dni in let mu je v strašnem obupanji preteklo, bežal je pred svetom in pred ljudmi; pa njegova vest ga je vedno opominjala: „Resnično te je Bog zavrgel!“

Tako je bil nesrečni Ahasver osamljen na tem širokem svetu božjem; videl je, kako so pobožni pred njim bežali, kakor pred kužnim, kakor pred Kajnom, katerega je Bog zaznamoval. Kakor zverina, od lovcev preganjana, je bežal dalje v puščavnate goré.

Ahasver se z libanonskega pogorja napoti v Rim; ondi stopi v krog borilcev, ki so se za stavo med seboj na življenje in smrt borili v navzočnosti cesarjevej, ko je le-ta obhajal svoj nastop cesarstva. Akoravno je bil le srednje velikosti in neskušen v borenji, vendar vse svoje nasprotnike premaga; njih pesti in meča so od njegovega života tako odletavali, kakor da bi bil od železa. Z veliko častjo ga v cesarjevo poslopje peljejo, tam so ga obdarili obilo, kar so si le drazega zmisliti mogli; toda nepremagan borilec pogleduje vse dari z divjim posmehom in je pomeče od sebe, kajti stopil je med borilce le zaradi tega, da bi ga umorili; njegova

velika pregreha mu je bila vedno pred očmi in niti minute ni imel veselja.

Čez tri dni Ahasver Rim zapusti; prehodil je veliko let vso Laško, veliko mest in dežel videl; pa šum in hrum ljudi mu ni dopadel, sovražil je njih veselje; zakaj spomin na strašno pregreho je tičal v njegovih prsih in mu življenje grenil. Zvedel je nekega dne, da imajo Rimci jeruzalemsko mesto oblegati in spomnivši se mesta, v katerem so grobi njegovih očetov, sklene tjekaj bežati, bojevati se za pravico in s častjo v boji umreti.

Ko Ahasver v Jeruzalem pride, je vladala v svetem mestu, nad katerim je Jezus jokal, taka revščina in sila, kakor še nikoli poprej ne; kajti Gospod je mesto zavrgel, ker je kri pravičnega prelilo. Pogani so mesto že dve leti oblegali; vedno huje in huje so na obležence pritiskali, trdno ozidje podirali ter ljudstvo morili, katero je bilo sicer izvoljeno pa od Gospoda zavrženo, ki je njegovo pokončanje sklenil.

Jokanje in zdihovanje je bilo po hišah, zakaj lakota je bila v mestu tako strašna, da so matere lastne otročiče morile in jedle. Ahasver vidi revščino, pa njegovo srce je kamenito, veliko tisoč jih okrog njega pade, pa on gre kakor smrtni angelj čez trupla ubitih; mečem divjih sovražnikov se izpostavlja, pa vendar ga smrt ne zadene, zakaj Ahasver ni mogel umreti.

Velikokrat je svoje življenje v nevarnost postavil, pa kakor kača se ga je ovito držalo in čutil je življenja bolečine samo zato, ker ga je peklo, pa ne umorilo.

Dnevi krvavega maščevanja so minuli: Jeruzalem je v oblasti poganov, najsvetejši in neskončno lep tempelj je požgan ter mesto razdjano. Na truplih ubitih vojakov pride Ahasver poganom v pest; v Rim ga peljejo z vsemi tistimi, katerim je velikosrčnost premagovavcev življenje pustila, da bi v ogromnem mestu sovražnem dela sužnjev opravljali.

Ahasver je bival več let v Rimu v sužnosti, kjer je moral strašne kazni in preganjanje trpeti; ne veselje ne bolečine se ga niso več prijele, in bal se ni nič razun dalje živeti. Želel ni ničesar, kakor smrti, ki ga ni hotela vzeti. Začeli so v Rimu strašno kristjane preganjati, sodniki in krvoželjni rablji so si vse prizadevali, najbolj strašne muke si zmisliti za kristjane, da bi jih od Boga in od prave vere odvrnili in prisilili, malikovske bogove moliti.

Ahasver je s hudobnim veseljem vidil, kako brezverci učence in naslednika tistega, katerega je razžalil, preganjajo in trpinčijo, in da bi se nad njimi maščeval, se s peklenskim veseljem ponudi v rabeljsko službo. Veliko nedolžnih kristjanov njegov meč pomori, pa Ahasver se ne more svojega maščevanja veseliti, ne more ognja

ugasiti, ki mu v srci gori, in vidi tudi, kako veselo kristjanski junaki vse muke trpe in s hvaležnostjo in zaupanjem v Boga umirajo. — Necega dne so častljivega starčka, krščanskega duhovna, trpinčili in umorili; komaj je Boga hvaleč svojo dušo izdihnil, kar izmed množice veliko kristjanov stopi in glasno kliče, da so tudi kristjani in da z veseljem za svojega Gospoda in mojstra umreti žele.

Spoznavalci Kristove vere so po velikem prostoru okrog ležali; truplo na truplu — bila je velika sveta setev! zdaj duh Gospodov Ahasvera navda; rabelsko sekiro od sebe vrže in se vstopi med kristjane, ki so še smrti čakali, ter reče: „Tudi jaz verujem v Jezusa!“ Jezno ga zgrabijo razkačeni rablji in ga k smrti vlečejo. Ahasver pa poln veselega upanja, da bo zdaj umrl, ne čuti nobene bolečine. Razbeljen svinec, ki so mu ga v usta vlivali, se mu je zdel hladeča pijača, globoke rane pa cveteče rože, iz katerih se mu bo zaželjena smrt približala. Rablji utrujeni od nečimrnega mučenja, so ga kakor umorjenega na mestu pustili; pa Ahasver ni bil mrtev, ampak je dremal, morda prvikrat od tistega dne, ko se je tako strašno pregrešil.

Noč je s svojo temoto kraj pokrila, kjer je Ahasver dremal, zdaj pridejo skrivej pobožni kristjani, da bi na tihem trupla svetnikov pospravili in pokopali. Nek pobožen, usmiljen mož

tudi Ahasverja zagleda, ga spozna, zadene na svoje rame in v podzemeljski hram pod mestom Rimom nese, kjer so kristjani navadno svoje mrliče pokopavali in potem pri pokopališčih mučencev svojo službo opravljali.

Kar je bilo pobožnih kristjanov zbranih, so vsi svete pesmi peli, Boga in Jezusa Kristusa hvalili, ki je bil v zveličanje svetá poslan. Ko so verni tako molili in glasno Boga hvalili, se Ahasver iz svojega smrtnega spanja zbudi. Med trupli mučencev se kviško sklone ter žalostno vzdihne: „O blagor jim, ki so v Gospodu umrli; mene pak življenje preganja in me bo večno pogubljevalo in mučilo.“ To slišati se vsi kristjani vstrašijo ter tresejo; pa pobožen duhoven, ki je Ahasverja tjekaj prinesel, k obupajočemu stopi ter reče: „Srčen bodi Ahasver, Bog je milostiv, ali veruješ v Jezusa Kristusa?“ Ahasver svoje obličje prikrije in odgovori s slabim glasom: „Verujem in — tresem se.“ Duhoven ga ni nehal tolažiti in mu reče: „Ahasver! ako si se hudo pregrešil nad Gospodom, ne obupaj nad njegovo milostjo. On je svojim sovražnikom odpustil in na gori Golgata na križu viseč je še za svoje preganjalce molil: „Gospod, odpusti jim, vsaj ne vedo kaj delajo.“ Potrti Ahasver pa odgovori: „Tako je vsem odpustil, samo meni ne; mene samega se še drži kletev Gospodova in njegova jeza; torej mora tudi moja pregreha

veči biti, kakor druzih, in za mene ni usmiljenja, ni smrti, dokler zopet ne pride."

Ahasver se pri teh besedah vzdigne, se pobožnemu duhovnu zahvali in gre iz žalostnega zbora kristjanov. V Rim je pobegnil in veliko dežel obhodil, toda pokoja ni nikjer našel. Divje azijske puščave je prehodil; prišel je v Afriko in njegovi možgani so bili sežgani od vročih solnčnih žarkov, jezik se mu je od žeje v ustih na nebo prisušil nobena senca, noben vir, nobena jed ni popotnika oživila, in vendar ni bilo moč Ahasveru umreti.

Med divjaška kerdela Afrikancev se je mešal in vojskoval v sredi sovražnikov, povsod rane sekavši in morivši; pa njega nobena puščica ni zadela; njega noben meč ni ranil. Ahasver išče nesrečnih kužnih krajev, in kjer je bila kuga najhujši, se je nastavil, ali smrt zanj ne mara. Potopila se je ladija a njega nečejo morski valovi požreti, voda ga zopet na suho vrže, ker ga smrt neče imeti.

Štiristo let je že po Jezusovem rojstvu minulo, znamenje svetega križa je bilo skoraj po celem takrat znanem svetu razširjeno: Ahasver, večni popotnik, se iz daljnih krajev preko Jeruzalema v Rim vrne. Brezštevilno človeških rodov je že pomrlo; mnoga mesta, katerih lepoti se jo bilo čuditi, postala so razvaline, komaj so bili njih ostanki, mala znamenja nekdanje velikosti, videti; tuji narodi so v tistih deželah prebivali, kjer so nekdaj pogani gospodovali, le Ahasver je bil še edini človek iz starih časov; toda časi niso imeli moči zoper njega. Bil je pri najboljši moči, enak možu v najlepših letih, da si je minula že večnost, odkar ga je zadela strašna kletev.

Ahasver je videl tempelje Kristusu posvečene, gre mimo grobov kristijanskih, v katerih so počivali od truda življenja mučeniki, in veliko plačilo uživali; videl in slišal je zdaj ime tistega moža od vsega sveta visoko častiti, katerega je izpred svoje veže pognal: neskončno milo se mu stori, skoraj obupa, da bi se mu pregreha odpustila. Rekel je sam pri sebi: „Rešiti hočem svet od svoje sovražene osebe; Bog mi bo milostiv, če se zanesem v njegovo usmiljenost."

Na otoku Siciliji je visoka ognjena gora, ki včasih s strašno močjo iz svojega vrha začne goreti in ogenj bljuvati. Na to goro se Ahasver podá, ravno ko je strašno iz sebe ogenj metala. Pred strašnim breznom popotnik obstoji ter reče v obupu: „Kdo vé, če me bo brezno v sebi obdržalo? Osrči se in skoči v ognjeni grob. Toda tudi ognjeno brezno ga ni moglo v sebi obdržati, vrže ga zopet iz plamena in Ahasver pod bribom obleži v nezavesti, na vsem životu osmojen in bručal je, kakor človek, ki ima umreti.

Pod strašno goro imel je nek pobožen puščavnik svojo kočico, v kateri je skrivaj živel v molitvi in dobrih delih, katere je nesrečnim ljudem skazoval. Ta Ahasvera zagleda, ga pobere in nese v svojo kočico, mu streže in zdravi z močnimi zelišči njegove rane, in z zdravjem se mu tudi zavednost vrne. Ko se Ahasver zbrihta, žalostno vzdihne: „Zakaj nisi mojega trupla trohnobi in divjim zverinam prepustil? Oh, živeti moram, preklet od Boga moram živeti in ne morem umreti; elementi nimajo več moči čez mene, varujejo me v moje trpljenje. Sladko življenje, katero se vam ljudem blagoslov zdi, je meni v bridko trpljenje.“ Tako toži nesrečni popotnik.

Pobožni puščavnik ga tolaži: „Ahasver!“ mu reče, „Gospodova šiba je težka, pa še težji je bila tvoja pregreha, toda veči je milost Gospodova, torej potrpi in voljno nosi butaro življenja, da Gospod pride in ti jo odvzame.“ Puščavnik mu svetuje v puščavo Tebajdo v gorenji Egipt iti, tam bo našel veliko pobožnih mož, ki ga bodo radi sprejeli in mu prebivališče pri njih dali. Puščavnik mu mnogo pripoveduje o milosti in usmiljenosti Gospodovi, da je kakor odrešenik sveta z nebes prišel, vse ljudi zveličat, da je njih greh na se vzel, in zanje umrl na svetem križu. Ahasver je čez veliko sto let zopet solze kesanja in hvale prelival.

Necega dne je Ahasver pobožnega puščavnika iskal; pa ne najde ga nikjer, samo v kočici na leseni mizi so bile te besede zapisane: „Velika je tvoja pregreha, Ahasver, pa še veči je božje usmiljenje!“ Ahasver vzame svojo palico in popotuje v puščavo Tebajdo v gorenji Egipet. V tem kraji Egipta je takrat veliko tisoč puščavnikov prebivalo, ki so tukaj, ločeni od vsega sveta, Bogu v tihi molitvi služili, in kjer so zmiraj imeli priložnost dobra dela delati. Tje pride zdaj Ahasver. Njegova duša je postala bolj pokojna, njegovo srce bolj mehko; zato mu tudi življenje med temi puščavniki bolj dopade, in misli, da je njegovo življenje težka butara, katero mu je Gospod naložil, da sam pride.

Od leta do leta je Ahasver v svoji nesreči voljnejši postajal, z veseljem je bratom stregel, ki so daleč okrog v posameznih kočicah stanovali, zlasti pak je stare očake ljubil, ki so imeli skrb za mlajše brate. S časoma ga je zoperni napuh zapustil in sam sebe je začel spoznavati s ponižnostjo; pa vendar je imel premalo žive vere v Jezusa Kristusa, pri katerem samem se pravo zveličanje, pravi mir dobi. — Ahasver je dolgo med pobožnimi puščavniki v tebajskih gorah živel, brata za bratom v hladno zemljo pokopaval in je nazadnje sam ostal v tej veliki egipčanski puščavi. Korenine in zelišča so mu bile živež in kjer je mogel, je dobra dela oprav-

ljal; vse ljudi je ljubil, in tako mu je zopet več stoletij preteklo. Če se je nanje nazaj spomnil, so se mu le nekatera leta zdela. Ko je tako v puščavi živel, čuje enkrat, da biva v daljni Arabiji nov prerok, ki uči, da je krščanstvo krivoverstvo in da ga zatreti hoče. Njegov nauk je: Ala (tako Turki Boga imenujejo) je Bog, in druzega preroka ni, kakor Mahomed.

Ko Ahasver to čuje, se mu vrine misel, da ni Jezus prerok in da bo njegov uk razpadel, kadar nov močan prerok pride. V tej slepoti in neumnem upu, da bode, ako krščanstvo mine, čas njegovega rešenja od tako sovražnega popotovanja prišel, zapusti nesrečni Ahasver tebajsko puščavo z namenom, da bi novega preroka poiskal in se z njegovim ljudstvom združil.

Neverniki, ki so se po novem preroku Mahomedanci imenovali, so že svojo skalovito domačijo Arabijo zapustili in od Mahomeda peljani so jo — v nebrojnem številu proti sveti deželi in Siriji pomerili, da bi tam v duhu svojega novega preroka njegov novi uk z ognjem in mečem razširjali. Sveto mesto Jeruzalem je divje prišlece iz Arabije najbolj v oči bodlo; Ahasver jih ravno na poti proti temu mestu doide, pridruži se jim, in gre v Jeruzalem, na vse pretege klicaje: „Ala je Bog, in druzega preroka ni kakor Mahomed!“

Ko so divji neverniki krščanske templje

ropali in na visoke turne namesti svetega križa polumesece postavljali, Ahasver z divjim veseljem svojega srca k božjemu grobu hiti, kjer je božji odrešenik počival in častito vstal, da bi si novo zasluženje za novega preroka dobil, če bi z lastno roko sveto mesto razdjal. V svoji slepi, krivi veri zgrabi gorečo baklo, teče v tempelj in ga hoče zažgati. Pa glej! kaj se zdaj njegovim očem prikaže: Častit, kakor je iz groba vstal, se prikaže Gospod omamljenim očem nesrečnega Ahasverja; strahota zgrabi z ostrimi parklji ubozega grešnika, od sebe vrže baklo, da ugasne, groza pretrese vse njegove ude in Ahasver pade na koleni ter kliče s trepetanjem: „Moj Gospod in moj Bog!“ Tako so ga našli, kakor da bi bil še zmirom molil, na tleh zvesti mnihi, ki so imeli grob varovati. Iz njegove molitve in iz besedij: „Moj Gospod in moj Bog!“ katere je vedno izgovarjal, so spoznali, da neznani človek v Kristusa, pravega Boga, veruje, k njemu stopijo in ga krstijo v imenu Očeta, Sina in sv. Duha, potem ga seboj vzamejo v libanonske gore, kamor so morali pred srditimi neverniki bežati.

Od tistega časa, ko je bil Ahasver zopet večnega zveličanja vreden in je svojega pravega edinega Boga v srcu spoznal, se je tudi v srcu ves spreobrnil. S svojo vero je usmiljenje zadobil; grehi so mu bili odpuščeni, in če Ahasver

od kazni ravno ni bil rešen, je vendar od tistihmal mir in pokoj v svoji duši občutil. Enak je bil otroku, ki težko bolezen trpi in se počasi smrt zori, pa voljno in potrpežljivo neozdravljive bolečine prenaša, ker vé, da mu materino srce ljubeznivo streže. V pobožni samoti je živel Ahasver v pečevji libanonskem v družbi dobrih ljudi, dokler jim ni bilo prepuščeno se vrniti v deželo k svetemu odrešenikovemu grobu in se tam nastaniti.

Da bi se nad zaničevanjem svetega križa maščevali, sveto deželo očistili od poganov, ki so kristjane tako trdo stiskali, se krščanski narodi združijo in nad nevernike vzdignejo. Kristusovi sovražniki so bili premagani in kristjani so na mesto grdega polomeseca sveti križ postavili; Ahasver pa, ki je odsihmal mir in pokoj božji v svojem srcu nosil, je bil med krščanskimi vojščaki prvih eden, ki so po vročem boji sveto mesto osvojili. Kako mu je bilo zdaj vse drugače pri srcu, kakor takrat, ko je z Mahomedanci vred kričaje: „Ala! Ala! je naš Bog, in druzega preroka ni, kakor Mahomed!“ v Jeruzalem drl, da bi sveti grob razdejal.

Ahasver se je v vseh vojskah bojeval, ki so jih kristjani nekaj stoletij z Mahomedanci imeli. Ker so pa na zadnje pogani srčne kristjane, akoravno so se junaško vojskovali, premagali, so se kristjani vendar z njimi tako pogodili, da

je sveti grob v oblasti kristjanov ostal, in da jim je bilo pripuščeno sveto deželo obiskovati in na grobu božjega Sina tolažbe in pokoja iskati.

Ahasver, popotnik brez mirú, se je zdaj z vso gorečnostjo v Gospodovo službo udal. Odsihmal ni druzega delal, kakor vse pobožne vedno spremljaval, ki so iz daljnih krajev k božjemu grobu romali, svoje molitve tam opravljat, kjer je Jezus Kristus učil in trpel britko smrt na svetem križu za zveličanje sveta. — Ahasver je ostal zvesti spremljevavec romarjev h Kristusovemu grobu; s pokojnim srcem vidi stoletje za stoletjem giniti, vidi rodove nastajati, kakor vse stvari enega dneva, in pričakuje, ker ima vero, — s pobožno potrpežljivostjo in s stanovitnostjo. Opravlja dela milosrčnosti pričakujoč tisto jutro velikega dneva, svetlo veliko nedeljo, v katero vsi pobožni ljudje verujejo in upanja polni pričakujejo.

Pri Jan. Giontiniju v Ljubljani

se tudi dobivajo:

	Kron
Alešovec Jak: **Jama nad Dobrušo.** Pravljica iz starodavnih časov	—·40
— **Vrtomirov prstan** ali zmaj v Bistriški dolini. Ljudska pravljica	—·40
Andersenove pravljice za mladino. Izbral in poslovenil Fran Nedeljko. S podobami trdo vezane	1·—
Angleščina brez učitelja v slovenskem jeziku. Pomočna knjiga za potovalce v Ameriko	1·—
Berthet-Sušnik: **Sita,** mala Hindostanka	—·48
— **Izanami,** mala Japonka	—·48
Bitka pri Visu leta 1866.	—·60
Bojtek, v drevo vpreženi vitez. Pravljica	—·16
Borislav: **Spominski listki** iz avstrijske zgodovine trdo vezani 68 vin.	—·48
Brezovnik Anton: **Zakaj? — Zato!** Zbirka pravljic, pripovedk in legend za šolo in dom. Trdo vezane	—·60
Cimperman Jos.: **Pesmi.** 1888 v platno z zlato obrezo 3·40 kron.	1·80
Cooper I. F.: **Natanael Bumpo.** Povesti, predelane za mladino. I. del „Strelec"	—·48
II. del „Poslednji Mohikanec"	—·48
III. del „Stezosledec"	—·48
IV del „Naseljenci"	—·48
V. del „Na preriji"	—·48
Costa dr.: **Postojnska jama**	—·40
Črni bratje. Povest	—·40
Doma in na tujem. Povest 1889	—·40
Dominikus-Nedeljko: **Narodne pripovedke** za mladino I. zvezek 48 v.; II zvezek 40 v.; III. zvezek 48 v.	
Viljem Hauffove pravljice za mladino. — Izbral in poslovenil Fran Nedeljko. — S podobami, trdo vezano	1·20
Avstrijska ekspedicija v Severnem ledenem morju 1872—1874. — Potovanje s hrvaškimi mornarji na skrajni sever	—·40